ISSN 2414-05-62
DOI: https://doi.org/10.31618/vadnd.v1i11

ВСЕУКРАЇНСЬКА АСАМБЛЕЯ ДОКТОРІВ НАУК З ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

ПУБЛІЧНЕ УРЯДУВАННЯ
PUBLIC MANAGEMENT

№ 1 (11) – січень 2018

Збірник підготовлений у науковому партнерстві з Українською Технологічною Академією

Українська Технологічна Академія

IIAS International Institute of Administrative Sciences

NISPAcee THE NETWORK OF INSTITUTES AND SCHOOLS OF PUBLIC ADMINISTRATION IN CENTRAL AND EASTERN EUROPE

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2018

Редакція
Головний редактор
Романенко Євген Олександрович,
доктор наук з державного управління,
професор, академік Української Технологічної
Академії, Міжнародної Кадрової Академії
та Академії наук публічного управління,
заслужений юрист України

Заступник головного редактора
Чаплай Ірина Віталіївна,
кандидат наук з державного управління

Випусковий редактор *Ю. А. Носанчук*
Комп'ютерне макетування *А. П. Нечипорук*

Editorial
Editorial in Chief
Yevgen Oleksandrovych Romanenko,
Doctor of sciences in Public Administration, Professor,
Academician of the Ukrainian Technological Academy,
International Personnel Academy and Academy
of Sciences of Public Administration,
Honored Lawyer of Ukraine

Deputy Editor
Iryna Vitaliivna Chaplay,
PhD in Public Administration

Managing Editor *Y. A. Hosanchuk*
Computer modeling *A. P. Hechyporuk*

Публічне урядування
Свідоцтво КВ 21596-11496 Р

Видається з листопада 2015 року
Періодичність: 1 раз на квартал + 1 на рік
Друкується за рішенням Вченої ради
Міжрегіональної Академії управління персоналом
(Протокол № 1 від 24.01.2018)

Видання є таким, що реферується в міжнародних наукометричних базах Index Copernicus, РИНЦ та КіберЛенінка, у вітчизняній реферативній базі даних "Україніка наукова" та українському реферативному журналі "Джерело".
Збірник внесено до Переліку наукових фахових видань з державного управління
(Наказ Міністерства освіти і науки України від 10.05.2017 № 693).

Відповідальність за зміст, достовірність фактів, цитат, цифр несуть автори матеріалів. Редакція залишає за собою право на незначне редагування і скорочення (зі збереженням авторського стилю та головних висновків). Редакція не завжди поділяє думки авторів та не несе відповідальність за надану ними інформацію. Матеріали подано в авторській редакції.
Передрук — тільки з дозволу редакції.

Адреса редакційної колегії: Андріївський узвіз,
буд. 11, оф. 68, м. Київ, Україна, 04070
E-mail: Assembly2015@ukr.net
www.vadnd.org.ua

Адреса видавництва:
ДП "Видавничий дім "Персонал"
просп. Червонозоряний, 119, літ. XX,
Київ, Україна, 03039

Public management
Certificate КВ 21596-11496 Р

Published from november 2015
Pereodisity: 4 times on a year + one
Published by the decision of Academic council of
Interregional Academy of Personnel Management
(Protocol № 1 from January 24, 2018)

The edition is such that is reviewed in the international scientometric bases Index Copernicus, РИНЦ, КіберЛенінка and in the domestic abstract database "Україніка наукова" and ukrainian abstract journal "Джерело" (Series 3. Social and Human Sciences. Arts).
The collection included in the list of scientific professional edition from Public Administration
(Ministry of Education and Science of Ukraine from 10.05.2017 № 693)

The authors are responsible for the content, accuracy of the facts, quotes, numbers. The editors reserves the right for a little change and reduction (with preservation of the author's style and main conclusions). Editors can not share the world views of the authors and are not responsible for the information provided. Materials filed in the author's edition.
Reprinting — with the editorial's permission strictly.

Address of the editorial board: 11, Andriyivskyy
Descent, office 68, Kyiv, Ukraine, 04070
E-mail: Assembly2015@ukr.net
www.vadnd.org.ua

Addres of the editorial:
ДП "Видавничий дім "Персонал"
ave. Chervonozoryanyj, 119 lit. XX,
Kyiv, Ukraine, 03039

Українська
Технологічна Академія

IIAS
International Institute
of Administrative Sciences

NISPAcee
THE NETWORK OF INSTITUTES AND
SCHOOLS OF PUBLIC ADMINISTRATION
IN CENTRAL AND EASTERN EUROPE

Публічне урядування : збірник. — № 1 (11) — січень 2018. — Київ : ДП "Видавничий дім "Персонал", 2018. — 348 с.

регулювання інформаційної безпеки соціальних систем 199

Напльоков Ю. В.
Зміна ментальних моделей для ефективного прийняття рішень..... 211

Непомнящий О. М., Дєгтяр О. А.
Основні тенденції та напрямки розвитку системи публічного управління соціально-економічними процесами України 232

Проців О. Р.
Державне регулювання добування лисиці у Галичині XVI — початку XX ст.: історичний аспект 244

Родченко І. Ю.
Визначення проблемних питань розвитку механізмів самовпорядкування в системі державного управління..... 255

Ромат Є. В., Гаврилечко Ю. В.
Суб'єкти та об'єкти публічного маркетингу 266

Сурай І. Г., Мазуренко М. П.
Реформування місцевої влади в Україні: практичні аспекти..... 278

Усаченко О. О.
Євроінтеграційні аспекти розвитку базових механізмів державного управління..... 289

Хасанов Р. Р.
Соціальний конфлікт: архетипна природа та механізм розв'язання.... 301

Чаплай І. В.
Огляд дискурсного поля проблематики становлення соціально-громадянського діалогу для державного розвитку 312

Шостак С. М.
Державне регулювання співпраці з міжнародними фінансовими організаціями: досвід країн Східної Європи 319

Щурба Мікеле
Співпраця міжнародних установ щодо формування державної політики із запобігання відмиванню коштів..... 327

Яровой Т. С.
Цілі та функції лобістської діяльності в Україні: реалії сьогодення та еволюційний прогноз..... 335

УДК: 364.2

Непомнящий Олександр Михайлович,
доктор наук з державного управління, академік Академії будівництва України, професор кафедри публічного адміністрування, Міжрегіональна Академія управління персоналом, 03039, м. Київ, вул. Фрометівська, 2, тел.: (044) 490 95 00, e-mail: n_a_m@ukr.net

ORCID: 0000-0002-5766-3150

Непомнящий Александр Михайлович,
доктор наук по государственному управлению, академик Академии строительства Украины, профессор кафедры публичного администрирования, Межрегиональная Академия управления персоналом, 03039, г. Киев, ул. Фрометовская, 2, тел.: (044) 490 95 00, e-mail: n_a_m@ukr.net

ORCID: 0000-0002-5766-3150

Nepomnyashchyy Oleksandr Mykhailovych,
Doctor of science in Public Administration, Academician of Academy of building of Ukraine, Professor of the Department of Public Administration, Interregional Academy of Personnel Management, 03039, Kyiv, Str. Frometivska, 2, (044) 490 95 00, e-mail: n_a_m@ukr.net

ORCID: 0000-0002-5766-3150

Дегтяр Олег Андрійович,
доктор наук з державного управління, доцент, доцент кафедри менеджменту і адміністрування, Харківський національний університет міського господарства ім. О. М. Бекетова, 61002, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17, тел.: (095) 772 19 57, e-mail: ODegtyar@i.ua

ORCID: 0000-0002-2051-3298

Дегтярь Олег Андреевич,
доктор наук по государственному управлению, доцент, доцент кафедры менеджмента и администрирования, Харьковский национальный университет городского хозяйства им. А. Н. Бекетова, 61002, г. Харьков, ул. Маршала Бажанова, 17, тел.: (095) 772 19 57, e-mail: ODegtyar@i.ua

ORCID: 0000-0002-2051-3298

Diegtiar Oleg Andriyovych,
Doctor of Science in Public Administration, associate professor, associate professor of the Department of Management and Administration, O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv, 61002, Kharkiv, Str. Marshal Bazhanov, 17, (095) 772 19 57, e-mail: ODegtyar@i.ua
ORCID: 0000-0002-2051-3298
DOI https://doi.org/10.31618/vadnd.v1i11.29

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ ПРОЦЕСАМИ УКРАЇНИ

Анотація. Проаналізовано особливості та тенденції розвитку системи публічного управління соціально-економічними процесами в Україні. Особливу увагу автори приділили формуванню заходів, спрямованих на реалізацію принципів прозорості та демократичності в діяльності органів публічного управління. Не останню роль у розвитку цих заходів відіграли процеси глобалізації та становлення інформаційного суспільства, що сприяють при правильній розстановці акцентів у процесі управлінської діяльності підвищенню ефективності публічного управління, отже і якості життя суспільства загалом.

Під публічним управлінням у статті розуміється сукупність функцій публічно-правових утворень, що реалізуються на основі принципів прозорості, законності, демократичності, стратегічного партнерства влади, населення і бізнесу, забезпечення стійкого зворотного зв'язку і залучення до процесу управління населення у формі інституціоналізованих відносин на державному, регіональному, муніципальному рівнях з метою забезпечення сталого соціально-економічного розвитку територій та підвищення якості життя. Отже, за кожним органом публічного управління того чи іншого рівня (державного, місцевого) відповідно до чинного законодавства закріплена реалізація певних управлінських функцій.

Відмічено, що складність і громіздкість законодавства багато в чому ускладнює контроль за його дотриманням і вимагає для цих цілей значного залучення всіх видів ресурсів органами публічного управління, що в умовах їх обмеженості є особливо критичним. Реалізація стратегічного партнерства влади, населення і бізнесу в контексті сталого розвитку, на наше переконання, означає формування в усіх учасників соціально-економічних відносин нових ціннісних установок в контексті положень Глобальної ініціативи по звітності і об'єднання їх зусиль у забезпеченні збалансованості економічних, екологічних і соціальних процесів на основі соціально-економічного партнерства населення, влади та бізнесу.

Ключові слова: державне управління, система публічного управління, соціально-економічний розвиток.

ОСНОВНЫЕ ТЕНДЕНЦИИ И НАПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЯ СИСТЕМЫ ПУБЛИЧНОГО УПРАВЛЕНИЯ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКИМИ ПРОЦЕССАМИ В УКРАИНЕ

Аннотация. Проанализированы особенности и тенденции развития системы публичного управления социально-экономическими процессами в Украине. Особое внимание авторы уделили формированию мероприятий, направленных на реализацию принципов прозрачности и демократичности в деятельности органов публичного управления. Не последнюю роль в развитии этих мероприятий сыграли процессы глобализации и становления информационного общества, что способствуют при правильной расстановке акцентов в процессе управленческой деятельности повышению эффективности публичного управления, а значит и качества жизни общества в целом.

Под публичным управлением в статье понимается совокупность функций публично-правовых образований, реализуемых на основе принципов прозрачности, законности, демократичности, стратегического партнерства власти, населения и бизнеса, обеспечение устойчивой обратной связи и вовлечения в процесс управления населения в форме институционализованных отношений на государственном, региональном, муниципальном уровнях с целью обеспечения устойчивого социально-экономического развития территорий и повышения качества жизни. Итак, за каждым органом публичного управления того или иного уровня (государственного, местного) в соответствии с действующим законодательством закреплена реализация определенных управленческих функций.

Отмечено, что сложность и громоздкость законодательства во многом затрудняет контроль за его соблюдением и требует для этих целей значительного привлечения всех видов ресурсов органами публичного управления в условиях их ограниченности особенно критическим. Реализация стратегического партнерства власти, населения и бизнеса в контексте устойчивого развития, по нашему убеждению, означает формирование у всех участников социально-экономических отношений новых ценностных установок в контексте положений Глобальной инициативы по отчетности и объединение их усилий в обеспечении сбалансированности экономических, экологических и социальных процессов на основе социально-экономического партнерства населения, власти и бизнеса.

Ключевые слова: государственное управление, система публичного управления, социально-экономическое развитие.

MAIN TRENDS AND DIRECTIONS OF DEVELOPMENT OF THE SYSTEM OF PUBLIC GOVERNANCE BY SOCIAL-ECONOMIC PROCESSES OF UKRAINE

Abstract. The article analyzes the peculiarities and tendencies of the development of the system of public administration of socio-economic processes in Ukraine. The authors paid special attention to the formation of measures aimed

at implementing the principles of transparency and democracy in the activities of public administration bodies. The processes of globalization and the formation of an information society contributed to the development of these activities, which helped to improve the efficiency of public administration, and, consequently, the quality of life of society as a whole.

Under public administration, the article refers to a set of functions of public-law formations implemented on the basis of the principles of transparency, legality, democracy, strategic partnership of power, population and business, ensuring sustainable feedback and involving in the process of managing the population in the form of institutionalized relations at the state, regional, municipal levels, in order to ensure sustainable socio-economic development of the territories and improve the quality of life. Consequently, for each public administration authority of a particular level (state, local), in accordance with the current legislation, the implementation of certain management functions is fixed.

It is noted that the complexity and cumbersomeness of legislation in many respects complicates the control over its compliance and requires, for these purposes, a significant involvement of all kinds of resources by public administration bodies, which, in their constraints, is particularly critical. Implementation of the strategic partnership of government, population and business in the context of sustainable development, in our opinion, means the formation of new value systems for all participants in socio-economic relations in the context of the Global Reporting Initiative and combining their efforts in balancing economic, environmental and social processes based on socio-economic partnership of the population, government and business.

Keywords: public administration, public administration system, socio-economic development.

Постановка проблеми. Основна проблема розвитку методології, теорії і практики публічного управління процесами забезпечення якості життя полягає в тому, що в Україні до цього часу не вироблено чіткої доктрини публічного управління, тоді як у європейській системі адміністративного права існуючі адміністративно-правові доктрини, їх зміст і значення визначені значущістю відображених в них публічних інтересів. Аналіз наукових публікацій показав безліч точок зору на сутність публічного управління. Деякі автори ототожнюють публічне управління з державним управлінням, однак більшість з них сходяться на думці, що поняття "публічне управління" щодо поняття "державне управління" є більш містким.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми формування та розвитку системи публічного управління соціально-економічними процесами висвітлюються в працях багатьох відомих українських та зарубіжних учених, зокрема В. Бакуменко [1], О. Босак [2], І. Вернудіна [3], С. Гайдученко [4], І. Грицяк [5],

О. Кудрявцев [6], Р. Мельник [7], О. Оболенський [8] та ін. Незважаючи на свою значущість та актуальність, проблема визначення основних тенденцій та напрямів розвитку системи публічного управління процесами забезпечення якості життя залишається теоретично мало розробленою. Існують різні підходи до визначення поняття "публічне управління", "система публічного управління", але на сьогодні не сформовано однозначний категоріальний апарат; відсутня єдина класифікація факторів і показників; немає уніфікованої методики оцінювання ефективності публічного управління соціально-економічними процесами.

Метою статті є дослідження основних тенденцій та напрямів розвитку системи публічного управління соціально-економічними процесами України та надання пропозицій з удосконалення цього процесу.

Виклад основного матеріалу. В. Бакуменко характеризує публічне управління як процес цілеспрямованого впливу органів державної влади та місцевого самоврядування на об'єкт управління на основі законодавства, з метою підвищення економічного зростання публічно-правових утворень і якості життя населення [1, с. 8]. Позитивно, що автор розглянутої дефініції підходить до визначення публічного управління з позиції процесного підходу і однією з цілей публічного управління виділяє підвищення якості життя. Однак участь у публічному управлінні представників громадянського суспільства у цій дефініції не розглядається. Крім того, не зовсім зрозуміло, що автор розуміє під об'єктом управління.

І. Верундіна говорить про державне публічне управління як вид державної діяльності, в межах якого практично реалізується виконавча влада [3, с. 97]. Очевидно, що автор ототожнює поняття "публічний" та "державний".

О. Оболенський визначає публічне управління як різновид соціального управління, що має кілька рівнів інституціалізації: державний, регіональний і муніципальний, що характеризується унікальними сутнісними властивостями: транспарентністю, легітимністю, демократичністю. При цьому під транспарентністю він розуміє відкритість і діалогічність управлінського процесу, що виражається у громадському контролі над діяльністю органів управління і в процедурах узгодження рішень з населенням. Легітимність означає суб'єктивно визнану правомірність управлінського процесу, зумовлену внутрішньою переконаністю керованих у справедливості в діяльності керуючих. І, нарешті, демократичність, на думку автора наведеної дефініції, пов'язана з реальністю народовладдя в управлінському процесі, що передбачає наявність нормативно закріплених самоуправлінських дій народу як суб'єкта-об'єкта управління [8, с. 28].

Нам імпонує, що в цій дефініції автор досить змістовно підійшов до визначення публічного управління, розглянувши обов'язкову участь в управлінському процесі населення і виділивши унікальні сутнісні властивості публічного управління — транспарентність, легітимність, де-

мократичність. Однак автором не визначено цільові орієнтири, на досягнення яких спрямоване публічне управління.

О. Босак розглядає публічне управління як зовнішній вияв публічної влади [2]. Однак, наводячи безліч дефініцій публічної влади, свого власного визначення публічної влади автор не дає.

С. Гайдученко зазначає, що публічна влада — це особлива і самостійна влада, що не збігається за своїм змістом та обсягом з державною владою. У відомому сенсі, публічна влада, коли ми її розуміємо як владу народу взагалі, є вищою формою влади [4, с. 52–53].

І. Грицяк дає найбільш містке і правильне, на наш погляд, визначення публічного управління: публічне управління є виявом суспільної влади, яка вбирає в себе державне управління, владу територіальних публічних колективів, автономій і муніципальних утворень і, нарешті, владу корпоративну [5, с. 6–8].

Розглянуті дефініції дають можливість зробити деякі узагальнення і виділити сутнісні ознаки публічного управління.

По-перше, публічне управління здійснюється безпосередньо в інтересах і з метою задоволення потреб усього суспільства.

По-друге, публічне управління має багаторівневий характер і по суті є формою вияву публічної влади на державному, регіональному і муніципальному рівнях.

По-третє, публічне управління ґрунтується на таких принципах, як транспарентність, легітимність і демократичність, а також на принципі стратегічного соціального партнерства влади, населення і бізнесу.

По-четверте, публічне управління засноване на залученні до процесу управління населення, ступінь участі якого визначається рівнем і, відповідно, функціями публічно-правових утворень.

По-п'яте, відмітна ознака публічного управління — наявність стійкого зворотного зв'язку між органами публічного управління і населенням, що реалізується за допомогою публічних слухань, анкетування, наказів виборців та ін.

По-шосте, оцінювання ефективності публічного управління здійснюється на основі моніторингу та оцінки результатів діяльності органів публічного управління і надання їм публічного характеру.

З урахуванням узагальнень теоретичних положень наукових шкіл інституціоналізму та неоінституціоналізму, корпоратизму і неокорпоратизму, суспільного вибору, когнітивного та мережевого підходів, а також у контексті положень "Стратегії сталого розвитку" [9] викладене дозволяє дати власне визначення публічного управління.

Під публічним управлінням розуміється сукупність функцій публічно-правових утворень, що реалізуються на основі принципів прозорості, законності, демократичності, стратегічного партнерства влади, населення і бізнесу, забезпечення стійкого зворотного зв'язку і залучення до процесу управління населення у формі інституціолізованих відносин на державному, регіональному, муніципальному рівнях, з метою забезпечення сталого соціально-економічно-

го розвитку територій та підвищення якості життя.

Отже, за кожним органом публічного управління того чи іншого рівня (державного, місцевого), відповідно до чинного законодавства закріплена реалізація певних управлінських функцій.

Складність і громіздкість законодавства багато в чому ускладнює контроль за його дотриманням і вимагає для цих цілей значного залучення усіх видів ресурсів органами публічного управління, що в умовах їх обмеженості є особливо критичним.

Принцип транспарентності у контексті сталого розвитку, на нашу думку, означає прозорість і ясність для всіх учасників соціально-економічних відносин реалізації управлінських функцій органами публічного управління, що забезпечується відкритістю (публічністю) їх діяльності (публікація звітів про результати діяльності, вимірювання економічної, екологічної та соціальної ефективності публічного управління і надання цим результатами публічного характеру).

Реалізація принципу легітимності в контексті сталого розвитку полягає у визнанні суспільством правомірності управлінських дій органів публічного управління та їх відповідності стратегічним цільовим орієнтирам розвитку соціально-економічних систем (спрямованість на забезпечення збалансованості соціально-економічних процесів, підвищення якості життя кожної людини окремо і суспільства загалом).

Своєю чергою, реалізація принципу демократичності в контексті сталого розвитку означає надання процесу публічного управління публічного характеру, а саме: забезпечення тісного взаємозв'язку між органами публічного управління та представниками громадянського суспільства (обговорення результатів діяльності органів публічного управління з точки зору оцінки ступеня збалансованості економічних, екологічних і соціальних процесів, досягнутого рівня якості життя, врахування громадської думки та безпосередньої участі представників громадянського суспільства в прийнятті управлінських рішень).

Реалізація стратегічного партнерства влади, населення і бізнесу в контексті сталого розвитку, на наше переконання, означає формування у всіх учасників соціально-економічних відносин нових ціннісних установок в контексті положень Глобальної ініціативи по звітності і об'єднання їх зусиль у забезпеченні збалансованості економічних, екологічних і соціальних процесів на основі соціально-економічного партнерства населення, влади та бізнесу.

Інституалізація відносин у процесі публічного управління на державному, регіональному і муніципальному рівнях означає формування відповідного інституціонального середовища для забезпечення збалансованості соціально-економічних процесів та обов'язкове дотримання формальних інституціональних правил усіма учасниками соціально-економічних відносин, що по суті означає підвищення рівня інституалізації соціально-економічної системи. Для соціально-економічних систем перехідного типу, що відрізняються

низьким рівнем інституалізації, цей процес буде сприяти не тільки збереженню їх цілісності, а й сталому соціально-економічному розвитку.

Виділення в національній системі публічного управління корпоративного рівня зумовлено необхідністю підвищення соціальної відповідальності корпорацій за результати своєї діяльності перед суспільством. Це положення відповідає принципам, що просуваються неурядовою міжнародною організацією Глобальна ініціатива по звітності, де в рекомендаціях по складанню корпоративної соціальної звітності, що відбиває показники результативності взаємодії із суспільством, зокрема, йдеться про те, що стадії функціонування організації, такі як прихід [в регіон], здійснення діяльності та вихід [з регіону] істотно впливають на стійкість певної [географічної] області. У зв'язку з цим важливо мати характеристику, що відображає підхід організації, що використовується для систематичного управління своїми впливами як негативними, так і позитивними в тих місцевих спільнотах, де вона здійснює свою діяльність [10, с. 3].

Як зазначає О. Кудрявцев, корпорація як учасник соціального розвитку повинна стимулювати і підтримувати інновації і визнавати відповідальність за вплив на якість життя навколишніх. Зусилля організації мають спрямовуватися на добровільну екологічну діяльність (організації слід підтримувати і заохочувати зусилля і різні напрями діяльності в галузі охорони навколишнього середовища для підвищення якості життя суспільства загалом) [6].

У зв'язку з цим корпорації є рівноправними учасниками соціально-економічних відносин, що об'єктивно зумовлює їх залучення у публічне управління процесами забезпечення якості життя. Процеси глобалізації та становлення інформаційного суспільства накладають свій відбиток на основні тенденції та напрями розвитку національної системи публічного управління.

Насамперед розвиток мережі Інтернет і підвищення вимог до забезпечення транспарентності реалізації органами публічного управління своїх функцій і підвищення якості надання державних (муніципальних) послуг зумовили організацію офіційних сайтів публічно-правовими утвореннями, а також органами публічного управління різних рівнів. У процесі дослідження було виявлено значну кількість надлишкових та дублюючих функцій, що реалізуються органами публічного управління.

Незважаючи на розмежування видаткових повноважень відповідно до змін, внесених у Бюджетний кодекс і низку законодавчих і нормативних правових актів та передачу цих повноважень з державного рівня на місцевий, ефективність механізму надання державних і муніципальних послуг залишається низькою. Багато процедур, пов'язаних з наданням державних або муніципальних послуг, потребують значних витрат часу. У науковому обігу використовуються такі поняття, як фіктивна і надлишкова публічні послуги. Під фіктивною публічною послугою розуміється послуга, встановлена в нормативному правовому акті, але не здійснювана в реальності органами виконавчої

влади. Надлишкова публічна послуга, або адміністративний бар'єр, — це послуга, витрати від введення якої перевищують як приватні вигоди для господарюючого суб'єкта, що підпадає під її дію, так і суспільні вигоди з урахуванням ефекту доходу [11, с. 9–15]. Зараз необхідно зосередити увагу не на структурних, а на функціональних змінах у системі органів публічного управління [11]. Але, як нам бачиться, функціональні і структурні перетворення взаємозумовлюють один одного й відокремити одне від іншого буде дуже складно.

Не можна не визнати, що деякі функції органів публічного управління справді є надмірно забюрократизованими, тому їх треба максимально спростити.

Структура органів публічного управління в Україні донині відрізняється складністю, громіздкістю і вимагає на своє утримання значних ресурсів з державного і місцевих бюджетів.

Водночас необхідно відзначити значні перетворення у сфері публічного управління процесами забезпечення якості життя, що зумовлені процесами глобалізації та розвитку в соціально-економічній системі України інформаційного суспільства.

Необхідно констатувати позитивні тенденції розвитку великих українських компаній, які виявляються в опублікуванні на їх офіційних сайтах корпоративної соціальної звітності відповідно до вимог Глобальної ініціативи по звітності. Однак цей позитивний процес ще тільки знаходиться в стадії свого становлення, хоча кількість опублікованих корпоративних соціальних звітів з кожним роком збільшується.

Перелік заходів, спрямованих на реалізацію принципів прозорості та демократичності в діяльності органів публічного управління можна продовжити. Але ясно одне, що процеси глобалізації та становлення інформаційного суспільства сприяють при правильній розстановці акцентів в процесі управлінської діяльності підвищенню ефективності публічного управління, а значить і якості життя суспільства.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Викладене дозволяє визначити структуру національної системи публічного управління процесами забезпечення якості життя кожної людини і суспільства загалом, яка становить сукупність органів та інститутів публічного управління на державному, місцевому та корпоративному рівнях, функціонування та взаємодія яких здійснюється у формі інституціолізованих відносин, що забезпечують збалансованість економічних, екологічних і соціальних процесів на основі розвитку людського капіталу в соціально-економічних системах.

Людський капітал, його якість, на нашу думку, виступає ключовим стратегічним ресурсом публічного управління процесами забезпечення якості життя та ендогенним джерелом сталого розвитку соціально-економічних систем.

Система публічного управління соціально-економічними процесами має багаторівневий характер (державний, місцевий, корпоративний рівні) і функціонує на основі нормативних правових актів, що регулю-

ють діяльність суб'єктів і об'єктів публічного управління. На державному (муніципальному) рівні національна система публічного управління забезпечує розробку і реалізацію прогнозів, стратегій сталого соціально-економічного розвитку, програм та проектів економічного, екологічного та соціального розвитку за участю представників громадянського суспільства.

Взаємодія суб'єктів публічного управління і населення забезпечується шляхом організації публічних слухань, анкетування, проведення фокусованих інтерв'ю та інше відповідно до діючих нормативних правових актів. На всіх рівнях національної системи публічного управління здійснюється управління соціально-економічними процесами з метою підвищення якості сукупного людського капіталу соціально-економічних систем (держава, регіони, місцеве самоврядування) і на цій основі — забезпечення якості життя на рівні науково обґрунтованих стандартів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Бакуменко В. Д.* Публічне адміністрування як процес вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень / В. Д. Бакуменко // Наукові розвідки з державного та муніципального управління [Текст]: зб. наук. пр. Академії муніципального управління. — № 1. — 2015. — С. 8–26.
2. *Босак О. З.* Становлення та розвиток системи публічного управління в Україні // Реформа публічного управління в Україні: виклики, стратегії, майбутнє : монографія / О. З. Босак / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; відп. редактор І. А. Грицяк. — К. : К.І.С., 2009. — 240 с.
3. *Вернудіна І. В.* Особливості публічного управління в Україні: цивілізаційний поступ та сучасні виклики / І. В. Вернудіна // Публічне управління: шляхи розвитку [Текст] : матер. наук.-практ. конф. за міжнар. уч., (26 листоп. 2014 р., м. Київ) : у 2 т.: Т. 1 / [за наук. ред. Ю. В. Ковбасюка, С. А. Романюка, О. Ю. Оболенського]. — К. : НАДУ 2014. — С. 30–32.
4. *Гайдученко С. О.* Організаційна культура у контексті публічного управління : монографія / С. О. Гайдученко. — Харків : Друкарня Мадрид, 2016. — 344 с.
5. *Грицяк І. А.* Реформа публічного управління в Україні: виклики, стратегії, майбутнє [Текст] : монографія / [відп. ред. І. А. Грицяк]. — К. : К.І.С., 2009. — 240 с.
6. *Кудрявцев О. Ю.* Електронне урядування у сучасному політико-адміністративному просторі : монографія / О. Ю. Кудрявцев ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2016. — 184 с.
7. *Мельник Р. С.* Категорія "публічне управління" у новій інтерпретації / Р. С. Мельник // Адміністративне право і процес [Текст]. — 2013. — № 1. — С. 8–14.
8. *Оболенський О. Ю.* Розвиток суспільства та публічне управління / О. Ю. Оболенський // Вісн. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України [Текст]. — 2013. — № 3. — С. 27–33.
9. *Про Стратегію* сталого розвитку "Україна–2020" : Указ Президента України, Стратегія від 12.01.2015 р. № 5/2015 [Електронний ресурс]. —

Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5/2015
10. *Публічне* управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства: вітчизняний і зарубіжний досвід: монографія / [за заг. ред. С. Чернова, В. Воронкової, В. Банаха, О. Сосніна та ін.]; Запоріз. держ. інж. акад. — Запоріжжя: ЗДІА, 2017. — 606 с.
11. *Шарий В. І.* Сутність надання послуг у публічному управлінні / В. І. Шарий // Публічне управління: шляхи розвитку [Текст] : матер. наук.-практ. конф. за міжнар. уч., (26 листоп. 2014 р., м. Київ) : у 2 т.: Т. 1 / [за наук. ред. Ю. В. Ковбасюка, С. А. Романюка, О. Ю. Оболенського]. — К. : НАДУ, 2014. — С. 27–29.

REFERENCES

1. *Bakumenko V. D.* (2015), "Public administration as a process of developing, adopting and implementing managerial decisions" // Naukovi rozvidky z derzhavnoho ta munitsypal'noho upravlinnya, 1, 8–26 [in Ukrainian].
2. *Bosak O. Z.* (2009), Reforma publichnoho upravlinnya v Ukrayini: vyklyky, stratehiyi, maybutnye [Public Administration Reform in Ukraine: Challenges, Strategies, Future], Nats. akad. derzh. upr. pry Prezydentovi Ukrayiny, Kyiv, Ukraine, [in Ukrainian].
3. *Vernudina I. V.* (2014), "Features of Public Administration in Ukraine: Civilization and Modern Challenges", mater. nauk.-prakt. konf. za mizhnar. uch. [materials of the scientific and practical conference on international participation], Mizhnarodna naukovo praktychna konferentsiya [Scientific and Practical Conference on International Participation], NAPA, Kiev, Ukraine, p. 30–32, [in Ukrainian].
4. *Gaiduchenko S. O.* (2016), Orhanizatsiyna kul'tura u konteksti publichnoho upravlinnya [Organizational culture in the context of public administration], Drukarnya Madryd, Kharkiv, Ukraine, [in Ukrainian].
5. *Grycyak I. A.* (2009), Reforma publichnoho upravlinnya v Ukrayini: vyklyky, stratehiyi, maybutnye [Public Administration Reform in Ukraine: Challenges, Strategies, Future], K.I.S., Kyiv, Ukraine, [in Ukrainian].
6. *Kudryavtsev O. Yu.* (2016), Elektronne uryaduvannya u suchasnomu polityko-administratyvnomu prostori [Electronic government in the modern political and administrative space], KhNUMH im. O. M. Beketova, Kharkiv, Ukraine, [in Ukrainian].
7. *Melnyk R. S.* (2013), Katehoriya "publichne upravlinnya" u noviy interpretatsiyi [Category "Public Administration" in a new interpretation], Administratyvne pravo i protses, 1, 8–14, [in Ukrainian].
8. *Obolensky O. Yu.* (2013). Rozvytok suspil'stva ta publichne upravlinnya [The development of society and public administration]. Visnyk Natsional'noyi akademiyi derzhavnoho upravlinnya pry Prezydentovi Ukrayiny, 3, 27–33 [in Ukrainian].
9. *Pro Stratehiyu* staloho rozvytku "Ukrayina–2020" [About the Strategy of Sustainable Development "Ukraine–2020"]. (2015). (Decree of the President of Ukraine, Strategy dated January 12, 2015 № 5/2015. Kyiv: [in Ukrainian].
10. *Chernov S., Voronkov V., Banakh V., Sosnin O.* (2017), Publichne upravlinnya ta administruvannya v umovakh informatsiynoho suspil'stva: vitchyznyanyy i zarubizhnyy dosvid [Public administration and administration in the conditions of the information society: domestic and foreign experience], ZDIA, Zaporizhzhia, Ukraine, [in Ukrainian].

11. *Shariy V. I.* (2014), "The essence of providing services in public administration", mater. nauk.-prakt. konf. za mizhnar. uch. [materials of the scientific and practical conference on international participation], Mizhnarodna naukovo praktychna konferentsiya [Scientific and Practical Conference on International Participation], NAPA, Kiev, Ukraine, p. 27–29, [in Ukrainian].